

Muzeum Ziemi Chełmskiej

im. Wiktora Ambroziewicza

Oferta edukacyjna na 2025/26

warsztaty | lekcje muzealne | wykłady | wyjścia terenowe

Zajęcia muzealne odbywają się od poniedziałku do piątku
po uprzedniej rezerwacji telefonicznej **82 565 26 93**
(lub telefon/e-mail podany przy konkretnej ofercie).

Wszystkie zajęcia (bez względu na wiek uczestników)
są płatne **20 zł/os.**

(wyjątkiem są niektóre wyjścia terenowe,
ceny podane są przy opisie zajęć)

1. W zajęciach może uczestniczyć tylko jedna grupa, licząca maksymalnie 25 osób.
2. O liczbie uczestników należy poinformować przy rezerwacji zajęć.
3. Należy przestrzegać umówionych terminów rozpoczęcia zajęć.
Na grupy, które nie uprzedziły o spóźnieniu, czekamy 15 minut od momentu planowanego rozpoczęcia zajęć.
4. Opiekun grupy ma obowiązek uczestniczenia w zajęciach i dbania o właściwe zachowanie uczniów w ich trakcie.
W wypadku znacznego naruszenia ładu i porządku przez uczestników zajęć, prowadzący może zakończyć je wcześniej.
5. Muzeum zastrzega sobie prawo do odwołania lub zmiany terminu zajęć po wcześniejszym powiadomieniu zamawiającego.

Objaśnienia:

rodzaj zajęć

warsztaty
lekcja muzealna
wykład
wyjście terenowe

grupy wiekowe

przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	doradzi	seniorzy	niepełnosprawni
-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

miejsce zajęć:

ul. Lubelska 56a	ul. Św. Mikołaja 4	ul. Lubelska 57	ul. Lubelska 55
------------------	--------------------	-----------------	-----------------

oferta sezonowa

czerwiec - październik

1. Zaprojektuj swój monogram

Monogram – co to jest i po co się go tworzy? Różne przykłady zastosowania monogramu w historii, sztuce, numizmatyce itp. Monogram i jego odpowiednik w kulturze islamu – tugra.

warsztaty			kl. 4–8 SP	średnie			
-----------	--	--	------------	---------	--	--	--

2. Lepić każdy może

Uczestnicy spotkania własnoręcznie ulepią naczynia z gliny w technice „wałeczkowej” oraz poznają tradycyjne garncarskie sposoby przygotowania gliny oraz techniki zdobnicze ceramiki.

warsztaty	przedszkola	kl. 1–3 SP	kl. 4–8 SP				niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	-----------------

Sztuka sakralna

ul. Św. Mikołaja 4

3. Święci i ich atrybuty

W sztuce sakralnej świętych można rozpoznać dzięki ich atrybutom – przedmiotom i symbolom, które opowiadają o ich życiu, męczeństwie czy cnotach. Podczas zajęć uczestnicy odkrywają, dlaczego św. Piotr ma klucze, św. Jerzy walczy ze smakiem, a św. Barbara przedstawiana jest z wieżą. Nauczą się „czytać” obrazy i rzeźby jak otwartą księgę pełną znaczeń. Podczas części praktycznej wykonamy herb patrona lub wybranego świętego z charakterystycznym atrybutem.

warsztaty			kl. 4–8 SP				niepełnosprawni
-----------	--	--	------------	--	--	--	-----------------

4. Święty Mikołaj – legenda i ikonografia

Święty Mikołaj z Miry to jeden z najbardziej znanych świętych na świecie. Jego postać przeszła do tradycji ludowej, a dziś kojarzy się z prezentami i Bożym Narodzeniem. Na warsztatach uczestnicy poznają legendy o biskupie z Miry, dowiedzą się, jak przedstawiano go w sztuce i dlaczego jego atrybutami są mitra, pastorał i trzy złote kule. Spotkają się także z różnymi wizerunkami Mikołaja – od średniowiecznych ikon po współczesne ilustracje – i wykonają własne prace plastyczne inspirowane tą niezwykłą postacią. Podczas części praktycznej wykonamy portret św. Mikołaja inspirowany ikoną lub kartką świąteczną.

warsztaty	przedszkola	kl. 1–3 SP	kl. 4–8 SP				niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	-----------------

5. Warsztaty tkackie

Warsztaty, na których uczestnicy dowiedzą się, jak powstawały dawniej tkaniny - od włókna, poprzez nici, aż do samodzielnie tkanych materiałów. Będą mieli okazję przyrzeć się różnym rodzajom tkanin, poznać różnorodność splotów, kunszt zdobień i precyzję haftów oraz specyfikę chełmskich strojów ludowych. W części manualnej zajęć uczestnicy własnoręcznie utkają zakładki lub bransoletki na małych krosnach.

warsztaty			kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	--	------------	---------	---------	----------	--

6. Filigranowe ozdoby papierowe - warsztaty wycinanek

W dawnej izbie wycinanki pełniły nie tylko funkcje zdobnicze, ale także i praktyczne służąc jako firanki i w oknach. Były nie tylko piękne, ale i ekologiczne, co szczególnie dzisiaj warto podkreślać. Uczestnicy zajęć będą mogli samodzielnie wykonać dwie wycinanki różnego typu, poznać historię tej niezwyklej gałęzi sztuki ludowej, a także zobaczyć archiwalne wykonania wycinanek zgromadzonych w naszym muzeum.

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	------------	------------	---------	---------	----------	--

7. Nasza chata

Poznajcie niezwykle sekrety dawnych domostw. Jak wyglądały niegdyś domy na wsi, co się w nich znajdowało, jakich używano mebli i jak dbano o estetykę przestrzeni. Tego wszystkiego dowiedzą się uczestnicy warsztatów, na których będzie można zobaczyć prawdziwe sprzęty używane na chełmskiej wsi na przełomie XIX i XX wieku oraz samodzielnie stworzyć aranżację wnętrza dawnej chaty za pomocą kolorowych naklejek.

warsztaty		kl. 1-3 SP					niepełnosprawni
-----------	--	------------	--	--	--	--	-----------------

8. Warsztaty garncarskie

Warsztaty nawiązujące do bogatych wielowiekowych tradycji garncarskich ziemi chełmskiej. Na zajęciach uczestnicy poznają techniki garncarskie, wykonają oraz samodzielnie ozdobią prace z gliny toczone na kole garncarskim, a także dowiedzą się o procesie produkcji ceramiki, jej odmianach i specyfice. Dla młodszych grup, podczas zajęć przewidziane są zadania związane z samodzielnym wykonaniem prostej formy garncarskiej zgodnie z technikami wcześniejszymi niż praca na kole np. techniką wałeczkową.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

9. Jesień już – jesionkę włóż!

październik – listopad

Lekcja muzealna na temat chełmskiego stroju ludowego. W trakcie spotkania uczestnicy uzyskają dużo informacji na temat chełmskiego stroju ludowego, obejrzą jego oryginalne elementy, np. chustkę wełnianą „jesionkę”. Zajęcia uatrakcyjnią zabawy grupowe (ubieranie lalek, układanie wielkoformatowych puzzli).

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				niepełnosprawni
-----------	--	------------	------------	--	--	--	-----------------

10. O! płatki! – warsztaty wykonywania ozdób świątecznych z opłatka

Dlaczego w czasie wieczery wigilijnej dzielimy się opłatkiem, skąd wywodzi się ten zwyczaj? Czym jest bożonarodzeniowy „świat”? Jak dekorowano dawniej wiejską izbę w okresie świątecznym? Czy opłatek ma zastosowanie tylko w obrzędowości bożonarodzeniowej? Uczestnicy warsztatów poznają odpowiedzi na te pytania, a także samodzielnie wykonają ozdobę świąteczną z opłatka.

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	------------	------------	---------	---------	----------	--

11. Nie gryzące a wiszące – warsztaty wykonywania pajaków

Pajaki ze słomy i bibuły to jedna z gałęzi niematerialnego dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny, wpisana na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Jako wciąż żywotna dziedzina sztuki, staje się wdzięcznym tematem zajęć artystycznych, na których uczestnicy poznają dawne tradycje z nimi związane, materiały takie jak słoma i bibuła, a także uczą się tworzyć te misterne konstrukcje własnoręcznie.

warsztaty			kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	--	------------	---------	---------	----------	--

12. Warsztaty wykonywania świec woskowych

13 stycznia – 3 lutego

Świece towarzyszą człowiekowi od dawien dawna. Oprócz wykorzystania w codziennym użytkowaniu, pewne ich rodzaje były nieodłącznym elementem obchodów świąt.

Jednym z nich, ściśle związanym z zapalaniem świec była bardzo istotna dla obrzędowości ludowej uroczystość Matki Bożej Gromnicznej. Warsztaty będą okazją do poszerzenia wiedzy dotyczącej o tajników produkcji świec i ich wykorzystaniu w obrzędach nie tylko religijnych, ale i magicznych, a także własnoręcznie wykonają świecę z prawdziwego pszczelego wosku.

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	------------	------------	---------	---------	----------	--

13. Świętowania czas

grudzień

Lekcja muzealna opowiadająca, jak dawniej na wsi chełmskiej przygotowywano się do świąt Bożego Narodzenia (jak strojono izbę, w co się odświętnie ubierano).

W części manualnej warsztatów uczestnicy wykonają własnoręcznie tradycyjną ozdobę choinkową z naturalnych surowców.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

14. Pisankowy zawrót głowy - pisanki batikowe

3 - 31 marca

Na zajęciach uczestnicy zapoznają się z ekspozycją, na której prezentowane będą pisanki stworzone różnego rodzaju technikami. Poznają metody zdobienia jaj wielkanocnych, sposoby ich barwienia, zwyczaje z nimi związane oraz zabawy, do których wykorzystywano pisanki. Część warsztatowa przeprowadzona pod okiem twórcy ludowego będzie okazją do własnoręcznego wykonania przez uczestników pisanki metodą batikową – najbardziej powszechną na terenie Chełmszczyzny jeszcze kilkadziesiąt lat temu.

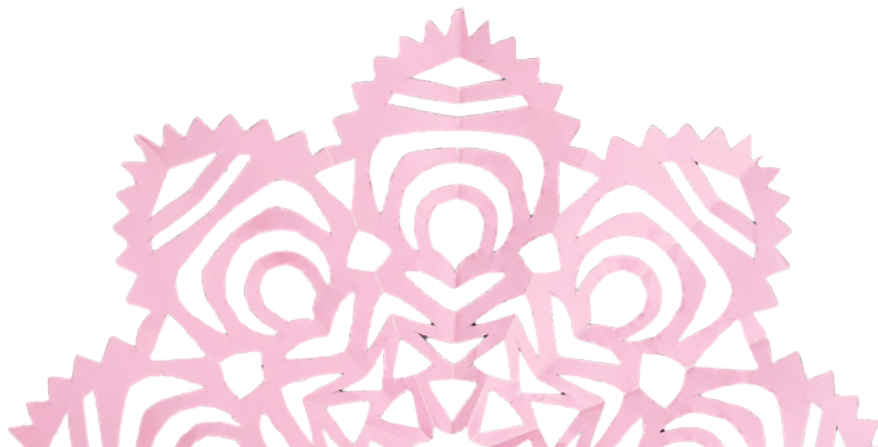
warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	------------	------------	---------	---------	----------	--

15. Warsztaty wykonywania palm

17.03 i 24.03.2026

Warsztaty, na których uczestnicy zapoznają się z tradycjami wyrobu palm wielkanocnych. Poznają ich historię i odpowiedź na pytanie: jak liść tropikalnej rośliny zamienił się w formę bukietu składającego się z różnych roślin i ozdób? Każdy uczestnik wykona swoją palmę z żywych gałązek, suszonych ziół i papierowych ozdób.

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	------------	------------	---------	---------	----------	--

16. Sowy – nocne duchy

Na zajęciach uczestnicy poznają gatunki sów występujących w Polsce, dowiedzą się o ich zwyczajach i upodobaniach, o tym jak sowy były postrzegane przez minione stulecia oraz poznają głosy poszczególnych gatunków sów.

Na koniec uczestnicy uzupełnią karty pracy.

lekcja muzealna	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

17. Mitologia słowiańska – bogowie i demony

Wykład połączony z prezentacją multimedialną.

Celem jest propagowanie wiedzy na temat wierzeń dawnych Słowian.

Uczestnicy rozwiążą quiz i krzyżówkę podsumowującą zdobytą wiedzę lub wykonają figurkę słowiańską z modeliny.

warsztaty				średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	--	--	---------	---------	----------	--

18. Ptaki przynoszące szczęście, ptaki złowróżne oraz nietoperz

Podczas zajęć uczestnicy poznają niektóre podania, legendy, ciekawostki i przesady dotyczące ptaków występujących w najbliższej okolicy. Dowiedzą się, które ptaki uważano za szczęśliwe i wróżące szczęście, a które za przynoszące pecha, wróżące nieszczęście, chorobą, a nawet śmierć.

wykład	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
--------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

19. Wilk groźny czy pożyteczny?

Zajęcia mające na celu przybliżenie postaci wilka, jego pochodzenia, upodobań i zagrożeń. Uczestnicy dowiedzą się, jak wizerunek wilka inspirował w przeszłości przedstawicieli różnych kultur do tworzenia przez nie na jego temat podań i legend.

wykład				średnie	dorośli		
--------	--	--	--	---------	---------	--	--

20. Właściwości lecznicze i magiczne ziół

wiosna – lato

Uczestnicy dowiedzą się wielu ciekawych i pożytecznych informacji na temat właściwości roślin uznanych za lecznicze oraz w jaki sposób zioła wykorzystuje się obecnie. Dowiedzą się także z jakiej części rośliny przygotowuje się preparaty ziołowe: napary, odwary, syropy, soki czy maści. Uczestnicy poznają właściwości ziół uznane w przeszłości za magiczne oraz do jakich rytuałów magicznych określone zioła służyły. Zajęcia wykonywane są w okresie wiosenno-letnim.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

21. Święty Mikołaj – Weles w przebraniu

Podczas zajęć uczestnicy poznają historię Św. Mikołaja, poznają słowiańskiego Boga Welesa oraz dowiedzą się co łączy obie postacie. Na uczestników czeka również udział w zajęciach warsztatowych. Zajęcia prowadzone będą na stałej ekspozycji przyrodniczej „Skarby przyrody”.

warsztaty			kl. 4-8 SP	średnie			
-----------	--	--	------------	---------	--	--	--

22. Dokąd tupta nocą jeż

Zajęcia, na których zostanie przybliżony tryb życia wielkiego sprzymierzeńca lasu – jeża. Uczestnicy dowiedzą się wielu ciekawostek o jeżach oraz o tym, jak wspierać i chronić tego pożytecznego kolczastego ssaka. Na zajęciach uczestnicy wykonają figurkę jeża.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

23. Warsztaty paleontologiczne – Tajemnice wymarłego świata

Uczestnicy zajęć będą mogli poznać, obejrzeć z bliska i dotknąć prawdziwych skamieniałości organizmów sprzed miliona lat.

Uczestnicy odtworzą również proces ich tworzenia za pomocą gliny i współczesnych muszli.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

24. Miejska dżungla

Na zajęciach uczestnicy dowiedzą się jakie zwierzęta (prócz psa, kota, czy chomika) mieszkają z człowiekiem. Czy znamy wszystkich lokatorów dzielących z nami nasze domy? Dowiemy się co przyciąga zwierzęta do osiedli ludzkich i jak sobie tu radzą.

Na zakończenie uczestnicy wykonają przyrodnicze zakładki do książek.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

25. Cenne gatunki roślin i zwierząt na Ziemi Chełmskiej i w okolicach

Zajęcia mają na celu poznanie unikatowej przyrody Ziemi Chełmskiej oraz wybranych działań z zakresu czynnej ochrony gatunkowej.

Pomocą w zajęciach będzie prezentacja, karty pracy oraz puzzle.

Na zakończenie zajęć uczestnicy obejrzą diaporamę Rafała Sieka „Puszczyk mszarny”.

lekcja muzealna	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

26. Świat zwierząt w pastelach

poniedziałek – środa

Lekcja muzealna połączona ze zwiedzaniem wystawy i warsztatami plastycznymi. Podczas zajęć uczestnicy będą mieli możliwość przyjrzenia się wielu gatunkom zwierząt oraz dowiedzą się w jaki sposób zwierzęta zdobywają pokarm. Na warsztatach plastycznych dzieci namalują swoje ulubione zwierzę.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

27. Jak należy postępować z dzikimi zwierzętami

poniedziałek - środa

Poznamy prawidłowe zachowania ludzi w stosunku do dzikich zwierząt, np. czy można zabrać podłota ptaka, czy znaleziona mała sarenka jest pozostawiona przez mamę i czy należy ją zostawić, a może zabrać szukając pomocy? Warsztaty prowadzone w formie dyskusji. Uczestnicy wspólnie rozwiązują quiz.

lekcja muzealna	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

28. Ptaki wokół nas – rozpoznawanie głosów ptaków

Uczestnicy zajęć będą rozpoznawać gatunki i głosy ptaków występujących w najbliższej okolicy, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków prezentowanych na stałej ekspozycji przyrodniczej. Wykonują pracę plastyczną metodą wyklejanki lub dla zwinniejszych ptaka z origami.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

29. Ptasie wędrówki

Uczestnicy poznają fenomen ptasich wędrówek. Dowiedzą się m.in.: które ptaki migrują, jakie są przyczyny i sposoby wędrówek, jakie są mechanizmy orientacji w czasie przelotów i jak daleko mogą przemieszczać się poszczególne gatunki ptaków.

Na koniec uczestnicy wykonają pracę z wykorzystaniem różnych technik plastycznych, wypełnią karty pracy.

warsztaty		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	--	------------	------------	--	--	--	--

30. Rozpoznawanie gatunków drzew

Zajęcia, których celem jest przedstawienie głównych gatunków drzew występujących w naszych okolicach. Uczestnicy na podstawie prezentacji a następnie liści i owoców będą mogli rozpoznać dany gatunek drzewa. Na koniec uzupełnią karty pracy.

lekcja muzealna		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				niepełnosprawni
-----------------	--	------------	------------	--	--	--	-----------------

31. Gatunki inwazyjne – rozpoznawanie, zapobieganie

Dowiemy się o inwazyjnych gatunkach roślin i zwierząt w Polsce i na świecie. Poznamy zagrożenia wynikające z ich obecności w faunie i florze Polski oraz formy przeciwdziałania ich rozprzestrzenianiu. Na koniec uczestnicy zajęć wypełnią karty pracy.

lekcja muzealna				średnie	dorośli	seniorzy	
-----------------	--	--	--	---------	---------	----------	--

32. Sowy – gatunki, biologia, ekologia, czynna ochrona

Na zajęciach uczestnicy poznają gatunki sów występujących w Polsce, poznają ich głosy, zobaczą jak wyglądają wypluwki oraz pióra tych nocnych ptaków. Na zakończenie zajęć samodzielnie wykonają magnesy z plastrów drewna z wizerunkiem wybranej sowy.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorodni	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

33. Pająki i inne strasznie fajne zwierzęta

październik – listopad

Uczestnicy dowiedzą się o biologii wybranych gatunków pająków występujących w Polsce, a także o skrytych gatunkach zwierząt, których wygląd często wywołuje u większości ludzi strach lub obrzydzenie, a są to gatunki o niezwykle interesujących zwyczajach i biologii. Na koniec uczestnicy wykonają samodzielnie pająka z kolorowych druków.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

34. Sowy, lelki, nietoperze – nocni łowcy

październik – listopad

Uczestnicy poznają zwyczaje i biologię sów, lelków i nietoperzy, zaznajomią się z ich ochroną oraz rolą jako naturalnych „sprzymierzeńców” człowieka. Uczestnicy pomalują samodzielnie zawieszki z plastrów drewna przedstawiające wybrane gatunki zwierząt.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

35. Śladami zwierząt

grudzień – luty

Uczestnicy zajęć będą rozpoznawać wybrane gatunki dzikich zwierząt, wskazać ich tropy oraz przyporządkować ślady do zwierząt, które je zostawiły. Pomocą w zajęciach będzie prezentacja, karty pracy, puzzle oraz odciski śladów zwierząt w glinie.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

36. Zwierzęta zapadające w sen zimowy

grudzień – luty

Uczestnicy dowiedzą się jakie gatunki zwierząt występujących w Polsce zapadają w sen zimowy. Na koniec wykonają wybrany gatunek z naturalnych materiałów takich jak m.in. szyszki, łupiny nasienne.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

37. Święta z naturą

grudzień

Uczestnicy zrobią świąteczną ozdobę wg własnego pomysłu złożoną w większości z naturalnych surowców, m.in. plastrów drewna i pomarańczy, szyszek sosnowych, cynamonu, anyżu. Każdy z uczestników zabierze do domu swoją samodzielnie wykonaną ozdobę świąteczną. Uczestnicy warsztatów dowiedzą się o pochodzeniu, właściwościach prozdrowotnych i zastosowaniu materiałów użytych podczas warsztatów.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

38. Magia zapachów

grudzień - luty

Na warsztatach uczestnicy dowiedzą się wielu interesujących informacji o naturalnych olejkach eterycznych. Każdy z uczestników zrobi własnoręcznie musującą szyszkę oraz sól do kąpieli na bazie naturalnych składników.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

39. Jak dokarmiać ptaki?

grudzień - luty

Na warsztatach dowiemy się jak prawidłowo dokarmiać ptaki, czym dokarmiać i kiedy zacząć dokarmianie. Ponadto, każdy uczestnik warsztatów zrobi samodzielnie kule nasienne dla ptaków złożone ze smalcu oraz mieszanki nasion i zabierze je ze sobą, aby wywiesić je na swoim podwórku.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

40. Chronimy owady zapylające

marzec - kwiecień

Zajęcia mają na celu zwrócić uwagę na ogromną rolę, jakie pełnią owady zapylające w przyrodzie i w życiu człowieka. Uczestnicy poznają gatunki owadów zapylających i dowiedzą się o zasadach funkcjonowania bioróżnorodnego ogrodu. Na zakończenie zostanie wyświetlona diaporama Rafała Sieka „Bioróżnorodne ogrody”. Uczestnicy wykonają własnoręcznie domki dla owadów z trzciny pospolitej.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

41. Pancerna żaba na Lubelszczyźnie – czyli co wiemy o żółwiu błotnym?

23 maja obchodzimy Światowy Dzień Żółwia i jest to okazja to poznania bliżej tego tajemniczego gatunku. Uczestnicy dowiedzą się czym żywi się żółw, gdzie przebywa, w jakich miejscach składa jaja oraz jak się go chroni. Na zakończenie uczestnicy wypełnią karty pracy oraz wykonają żółwia z plastrów drewna.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie			
-----------	-------------	------------	------------	---------	--	--	--

Wyjścia terenowe

42. Poznajemy wybrane pomniki przyrody w Chełmie

Wyjście terenowe, którego głównym celem jest poznanie wybranych pomników przyrody znajdujących się w centrum Chełma. Każdy z uczestników otrzyma kartę pracy, którą wypełnia w trakcie trwania wyjścia.

czerwiec – październik

wyjście terenowe		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie			
------------------	--	------------	------------	---------	--	--	--

43. Wyjdźmy w teren! Aktywna edukacja na Górcze Chełmskiej

Na warsztatach uczestnicy będą mogli oddać się samodzielnemu poszukiwaniu przyrodniczych inspiracji przy tworzeniu własnych barwnych kompozycji stworzonych z elementów roślinnych. Praca z mikroskopami kieszonkowymi, lupami, lornetkami oraz samodzielną próbą oznaczenia spotkanych roślin i zwierząt.

czerwiec – październik

wyjście terenowe	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie			
------------------	-------------	------------	------------	---------	--	--	--

44. Gawron – kandydat do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt

Na warsztatach uczestnicy dowiedzą się o dynamice i rozmieszczeniu populacji gawronów w Chełmie i w Polsce. Wizyta w największych koloniach gawronów w Chełmie.

czerwiec

wyjście terenowe				średnie	dorośli	seniorzy	
------------------	--	--	--	---------	---------	----------	--

Wykłady

45. Zasługi Władysława Taczanowskiego dla polskiej ornitologii

Termin realizacji: cały rok

wykład					dorośli	seniorzy	
--------	--	--	--	--	---------	----------	--

46. Czy ptaki mogą nam pomóc w ocenie stanu środowiska naturalnego?

Wykład z okazji Dnia Ziemi. Termin realizacji: kwiecień

wykład				średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	--	---------	---------	----------	--

47. Czaple – zdumiewające ptaki.

Wykład z okazji Międzynarodowego Dnia Ptaków. Termin realizacji: kwiecień

wykład				średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	--	---------	---------	----------	--

48. Znani Chełmianie

Celem lekcji jest prezentacja postaci związanych z Chełmem (władcy, biskupi, powstańcy, żołnierze, działacze społeczni, polityczni i artyści), m.in.: Daniel Romanowicz, Jan Biskupiec, Jakub Susza, Porfiriusz Ważyński, Edward Łuczkowski, Stanisław Gutt, Aleksander Hilgier, Wiktor Ambroziewicz, Zenon Waśniewski, Kazimierz Janczykowski, Stanisław Skibiński. Uczestnicy mogą zasugerować prezentowaną postać. Zajęcia prowadzone w oparciu o prezentację multimedialną.

lekcja muzealna			kl. 4-8 SP	średnie			
-----------------	--	--	------------	---------	--	--	--

49. Obiekty zabytkowe Chełma

Celem lekcji jest prezentacja obiektów zabytkowych na obszarze Chełma (historia obiektu, ikonografia, źródła historyczne), m.in.: zespół katedralny na Górze Chełmskiej, kościół pw. Rozesłania Świętych Apostołów, kościół pw. Św. Andrzeja, cerkiew pw. Św. Jana Teologa, cerkiew pw. Św. Mikołaja, Magistrat, Pałac Kretzschmarów, Kinoteatr „Corso”, Osiedle „Dyrekcja”. Uczestnicy mogą zasugerować prezentowany obiekt. Zajęcia prowadzone w oparciu o prezentację multimedialną.

lekcja muzealna			kl. 4-8 SP	średnie			
-----------------	--	--	------------	---------	--	--	--

50. Sekrety muzealnych sal

Co to jest muzeum? Dlaczego nie wolno dotykać eksponatów? Czy wszystkie przedmioty w muzeum są bardzo stare? I kto decyduje, co trafia na wystawę? Na te i wiele innych pytań dzieci znajdą odpowiedź podczas wyjątkowej lekcji muzealnej, która wprowadzi je w fascynujący świat muzeów. W trakcie zajęć uczestnicy dowiedzą się czym zajmuje się muzeum i jaka jest jego rola, kim są muzealnicy i na czym polega ich praca, co można robić w muzeum oprócz zwiedzania. Uczestnicy wspólnie stworzą mini wystawę z „muzealnych puzzli” i przekonają się, że historia wcale nie jest nudna!

lekcja muzealna	przedszkola	kl. 1-3 SP					
-----------------	-------------	------------	--	--	--	--	--

51. Dawno temu w Chełmie

Dawna ulica Lubelska, kramy na rynku, dorożki, stukot kopyt, zapraszamy dzieci w podróż do Chełma sprzed 100 lat! Przeniesiemy się do świata, którego już nie ma, ale który żyje na starych fotografiach i kartkach pocztowych. Na zakończenie każde dziecko stworzy własną „odkrytkę” – ilustrowaną pamiątkę, pocztówkę z przeszłości.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP					
-----------	-------------	------------	--	--	--	--	--

52. Moje wielokulturowe miasto

Chełm miasto na pograniczu kultur, w którym przez wieki mieszkali obok siebie Polacy, Żydzi, Ukraińcy i Niemcy. Jak wyglądały ich domy? Jakie ślady zostawili w krajobrazie miasta? Zajęcia opierają się na unikalnych fotografiach i mapach z muzealnych zbiorów. Odczytamy z nich nie tylko wygląd ulic sprzed stu lat, ale też opowieści o życiu, pracy, modlitwie i sąsiedztwie.

lekcja muzealna			kl. 4–8 SP	średnie			
-----------------	--	--	------------	---------	--	--	--

53. Chełmski Golem

Czy gliniany olbrzym niegdyś naprawdę przemierzał ulice Chełma? Legenda o Golemie stworzonym przez rabina Eliasza ben Jehudę fascynuje i intryguje do dziś. Podczas zajęć obejrzymy film animowany oparty na chełmskiej wersji legendy i wspólnie spróbujemy odpowiedzieć: kim naprawdę był Golem? W drugiej części warsztatów uczestnicy poznają tajemnice hebrajskiego alfabetu zapiszą swoje imię w literach alef–bet.

lekcja muzealna	przedszkola	kl. 1–3 SP	kl. 4–8 SP				
-----------------	-------------	------------	------------	--	--	--	--

54. Chełmscy Sprawiedliwi wśród Narodów Świata

W czasach gdy pomoc mogła kosztować życie, oni wybrali odwagę i człowieczeństwo. Zajęcia przybliżające sylwetki mieszkańców Chełma, którzy w czasie II wojny światowej ratowali Żydów przed Zagładą. Ich historie to lekcja o wartości życia, empatii i moralnej sile zwykłych ludzi. Poznamy m.in. nazwiska lokalnych Sprawiedliwych oraz historie tych, którym udało się przetrwać.

wykład			kl. 4–8 SP	średnie			
--------	--	--	------------	---------	--	--	--

55. Śladami Szmula Zygielbojma w Chełmie

Kim był Szmul Zygielbojm człowiek, który oddał życie w geście protestu przeciwko obojętności świata na Zagładę Żydów? Urodzony w Borowicy nad Wieprzem, działacz polityczny i społeczny, stał się symbolem walki o prawdę, sprawiedliwość i pamięć o ofiarach Holocaustu. Zapraszamy na wyjątkowe zajęcia edukacyjne połączone ze spacerem po miejscach w Chełmie związanych z jego życiem. To spotkanie z historią lokalną, która splota się z dziejami całego świata.

wyjście terenowe			kl. 4–8 SP	średnie			
------------------	--	--	------------	---------	--	--	--

56. Chełmskie legendy

Chełm to nie tylko miasto z historią, to także miejsce pełne magicznych opowieści! Na zajęciach dzieci poznają legendy o glinianym Golemie, Duchu Bieluchu z kredowych podziemi i białym niedźwiedziu, który bronił miasta. Historie te opowiemy barwnie i z humorem, a po wysłuchaniu każdej legendy uczestnicy wykonają ilustrację lub pamiątkową maskę bohatera.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP					
-----------	-------------	------------	--	--	--	--	--

57. Wielokulturowy Chełm dla najmłodszych

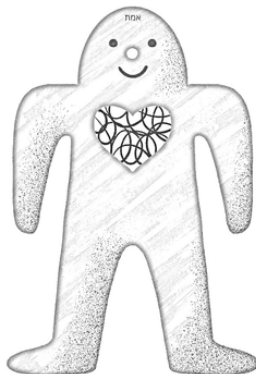
Co to znaczy, że ktoś mówi w innym języku, świętuje inne święta albo nosi inne ubrania? Podczas zajęć dzieci dowiedzą się, że różnorodność kulturowa to coś pięknego i ważnego. Poznają kolory świata przez zabawę, bajkę, muzykę i wspólne tworzenie „drzewa przyjaźni”, pracy plastycznej, na której każda dłoń jest inna, ale wszystkie tworzą jedno drzewo.

warsztaty	przedszkola						
-----------	-------------	--	--	--	--	--	--

58. Tradycje i święta żydowskie

Czy wiesz, że niektóre żydowskie święta trwają aż osiem dni, a inne tylko jeden dzień? Dlaczego w święto Purim czyta się zwoje Megilat Ester, a na Chanukę zapala się aż osiem świec? W czasie zajęć wyruszymy w fascynującą podróż przez kalendarz żydowski pełen świąt, symboli, rodzinnych tradycji i niezwykłych historii. Dowiemy się, które święta mają charakter religijny, a które upamiętniają ważne wydarzenia historyczne. Obejrzymy rytualne przedmioty i poznamy zwyczaje towarzyszące świętom.

lekcja muzealna		kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie			
-----------------	--	------------	------------	---------	--	--	--

59. Postać ludzka pokazana na przykładach dzieł z kolekcji Galerii 72

Jak artyści współcześni przedstawiają wizerunki kobiet, mężczyzn, dzieci? Czy możemy określić ich wiek? Jaki nastrój towarzyszył bohaterom przedstawień w momencie powstawania obrazu, grafiki, rysunku czy też rzeźby? Czy kolorystyka dzieła podkreśla jego charakter? Przykłady takich dzieł pokażemy Wam z kolekcji sztuki współczesnej związanej z działalnością Galerii 72. Namalujmy wizerunek najbliższej nam osoby i podkreślmy kolorem oraz atrybutami im towarzyszącymi, jakie uczucia w nas wywołuje.

warsztaty			kl. 4–8 SP	średnie			
-----------	--	--	------------	---------	--	--	--

60. Zabawy z kolorem na przykładzie dzieł z kolekcji Galerii 72

Czym jest abstrakcja? Jakie formy może przybierać? Czym różni się obraz namalowany na płótnie od reliefu? Jaki kształt może przybrać abstrakcyjna rzeźba czy forma przestrzenna? Poszukamy na przykładzie dzieł barw ciepłych i zimnych. Zwrócimy uwagę na kontrastowe zestawienia kolorów. Zastanowimy się, co sprawia, że jedne obrazy wydają się nam wesołe, inne zaś smutne. Namalujmy swoje abstrakcyjne dzieła z udziałem ulubionych kolorów.

warsztaty			kl. 4–8 SP	średnie			
-----------	--	--	------------	---------	--	--	--

61. Różne oblicza form abstrakcyjnych

Niektórzy artyści XX wieku tworzyli swój malarski świat przy użyciu różnych komponentów plastycznych. Używali koloru, linii, kropek, kół, promieni światła, form geometrycznych, sugerowali przestrzeń, by swoim kompozycjom nadać piękno, ład i harmonijny porządek.

Czy taki uproszczony i zgeometryzowany świat podoba nam się, a jeśli tak, to dlaczego?

Niektórym obrazom artyści nie nadawali tytułów. Może Wy spróbujecie? Spróbujmy namalować własne abstrakcje przy użyciu różnych form i kolorów. Jakie emocje nam towarzyszyły przy ich powstawaniu? Jakie kolory pasują dla wyrażenia radości, strachu, gniewu, spokoju i łagodnego nastroju?

warsztaty		kl. 1–3 SP	kl. 4–8 SP	średnie			
-----------	--	------------	------------	---------	--	--	--

62. Poznajemy różne dyscypliny sztuki najnowszej

Sztuka współczesna przemawia do nas przy użyciu dzieł, które zaliczamy do różnych gatunków sztuk plastycznych. Są to obrazy, grafiki, rzeźby, reliefy, rysunki, kolaże, formy przestrzenne czy instalacje. Zobaczymy jakim językiem każda z tych dyscyplin przemawia i czym różni się między sobą. Omówimy je, poznamy ich charakterystykę i spróbujemy stworzyć swoje własne dzieło w jednej z tych dyscyplin sztuki.

warsztaty				średnie			
-----------	--	--	--	---------	--	--	--

63. Nagość kobieca w sztuce - od Wenus z Willendorfu po akty Jerzego Nowosielskiego

wykład				średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	--	---------	---------	----------	--

64. Martwa natura w dziejach malarstwa europejskiego od XVI do XX wieku.

wykład			kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	------------	---------	---------	----------	--

65. Dzieje chełmskiej Galerii 72 i jej kolekcja sztuki współczesnej w dokumentacji fotograficznej

wykład			kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	------------	---------	---------	----------	--

66. Różne oblicza abstrakcji w sztuce XX wieku: taszyzm, action painting, malarstwo materii, abstrakcja geometryczna i op-art jako jej efektowna odmiana

wykład			kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
--------	--	--	------------	---------	---------	----------	--

Warsztaty plastyczne i rękodzielnicze

ul. Św. Mikołaja 4

67. Malarstwo emocji – kolory, które mówią

Co to jest gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne?

Jakie kolory są zimne, a jakie ciepłe? Co symbolizują kolory w kulturze i sztuce?

Kolory mają moc – potrafią uspokajać, pobudzać, budować napięcie albo wywoływać poczucie harmonii. Warsztat uczy świadomego odbioru i wykorzystania barw w sztuce. Poznamy teorię barw, a w części praktycznej stworzy-my obraz przedstawiający radość, złość, spokój czy strach wyłącznie za pomocą barw i faktur.

warsztaty			kl. 4-8 SP				niepełnosprawni
-----------	--	--	------------	--	--	--	-----------------

68. Sztuka i natura – inspiracje z otoczenia

Natura zawsze była źródłem inspiracji – od realistycznych pejzaży po abstrakcyjne ornamenty. Warsztat rozwija umiejętność obserwacji przyrody i przekształcania jej w sztukę. Na podstawie wybranych przykładów poznamy rolę motywów roślinnych i zwierzęcych w sztuce, a w części praktycznej – zrobimy frotaż z liści i przekształcimy go w akwarelowy pejzaż inspirowany naturą.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	-----------------

69. Zentangle – sztuka w liniach i wzorach

Zentangle to technika rysowania prostych wzorów, która uspokaja, rozwija koncentrację i pozwala tworzyć niezwykle kompozycje. Każdy wzór jest wyjątkowy i nie ma tu miejsca na błędy – liczy się proces i przyjemność z tworzenia. Uczestnicy warsztatów wykonają techniką zentangle własny obrazek.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	---------	---------	----------	-----------------

70. Kolażowa kraina – światy z wyobraźni

Kolaż to sztuka łączenia elementów pozornie niepasujących. Podczas warsztatów uczestnicy odkrywają, jak z wycinków gazet, kolorowych papierów i różnych faktur stworzyć własny, wymarzony krajobraz – realistyczny lub fantastyczny. Warsztat rozwija wyobraźnię i twórczą odwagę.

warsztaty	przedszkola	kl. 1-3 SP	kl. 4-8 SP				niepełnosprawni
-----------	-------------	------------	------------	--	--	--	-----------------

71. Bransoletka pełna znaczeń

Kolory mają moc – mogą wyrażać nastrój, emocje, intencje i przekazywać informacje bez słów. Na warsztatach uczestnicy poznają znaczenie podstawowych barw w sztuce i kulturze oraz dowiedzą się, jak kolory wpływają na nasze samopoczucie. Każdy wybierze włóczkę według własnego nastroju lub symboliki, a następnie stworzy makramową bransoletkę (węzeł płaski lub skręcany) – mały, kolorowy znak siebie lub swojego przesłania.

warsztaty			kl. 4–8 SP				
-----------	--	--	------------	--	--	--	--

72. Szkoła szydełkowania

Cykl warsztatów szydełkowania dla osób początkujących wprowadzający w tajniki tej tradycyjnej techniki. Podczas 5 spotkań uczestnicy będą mieli możliwość rozwijania swoich umiejętności manualnych – nauczymy się, jak prawidłowo trzymać szydełko w dłoni, poznamy podstawowe spłoty, ich nazwy oraz symbole graficzne, nauczymy się czytać schematy oraz wykonamy kilka prac – od łańcuszka po prostą maskotkę.

warsztaty			kl. 4–8 SP	średnie	dorośli	seniorzy	
-----------	--	--	------------	---------	---------	----------	--